

Lucia Berlin: Siivoojan käsikirja 2

[AM/30 ADMIN](#)

Elämän ilot ja surut – SAARA SAVOLAINEN

Lucia Berlin (1936-2004) kuvaa elämää sellaisena kuin se on: täynnä kauheuksia, mutta myös kauneutta ja iloa. Eikä hyvä ja paha vuorottele elämässä, vaan elävät rinnakkain ja välkähtäen toistensa lomista. *Siivoojan käsikirja 2: Tanssia ruusuilla ja muita kertomuksia* on jatkoa viime vuonna ilmestyneelle *Siivoojan käsikirja ja muita kertomuksia* -kokoelmalle. Suomessa tämä postuumisti julkaistu kokoelma jaettiin kahteen kirjaan. On kuolemaa, mutta myös elämän iloa, toivotonta rakkautta ja miehiä, jotka eivät ymmärrä. Karismaattisia ihmisiä, jotka vievät mukanaan. Taustalla häilyvä kuollut, mutta aikoinaan julma äiti, joka ei ole osannut rakastaa lapsiaan. On sovinto siskon kanssa ja alkoholi, joka aiheuttaa ongelmia. Berlin osaa löytää huumoria synkimmistäkin paikoista ja tuo sen novelleissa esiin pienillä virkkeillä: ”Se, että puhun kissalleni, ei ole sinänsä niin kummallista, mutta tunnen itseni hölmöksi koska se on umpikuuro.”

Kokoelma koostuu ensimmäisen osan tapaan yksittäisistä sekä toisiinsa linkittyvistä novelleista. Monissa niistä kerrotaan pikkusisko Sallysta, joka on kuolemaisillaan syöpään. Novellien päähenkilö tulee viettämään siskonsa kanssa aikaa Meksikoon. Yksittäisissä teksteissä pääsee tutustumaan esimerkiksi kielitaidottomaan teiniäitiin ja vankilan kirjoituskurssin osallistujiin.

Kokoelman kahdeksastatoista novellista esiin nostaisin *Äiti* sekä *Meillä on lauantai* tekstit. Näissä kahdessa Berlinin yllättävyys ja nerokkuus kirjoittajana tulevat esiin.

Berlinin teksti on rehellistä ja paljasta sekä täynnä tarkkoja havaintoja elämästä. Hänellä on taito kirjoittaa elämän synkistä asioista, niin ettei lukiessa itse joudu synkkyuden valtaan. Berlin ei kaunistele eikä kauhistele. Hän osaa löytää elämisen ilon pimeydenkin keskellä.

Sen sijaan México nykyään... alistunut, itsetuhoinen, mädännäinen. Saastunutta rämettä. Mutta on siellä myös viehkeyttä. Siellä saattaa välähdyksittäin kokea niin suurta kauneutta ja ystävällisyyttä, niin vahvoja värejä, että henki salpaantuu.

Berlin näyttää, kuinka ihmiselämä on arvokasta sellaisenaan. ”Kerro, mitä sinä olet omasta mielestäsi saavuttanut tässä elämässä?” – ”En ole ryypännyt kolmeen vuoteen”, sanoin.” Saavutukset eivät ole elämän tarkoitus eivätkä lisää sen tai ihmisen arvoa. Saavutukseksi riittää hyvä elämä.

Berlinillä on taito kääntää koko teksti päälaelleen pelkästään yhdellä virkkeellä. Toisinaan hän tekee sen lukijaa kiusatakseen tekstin vihoviimeisellä virkkeellä, jättäen lukijan täysin hämmentyneeksi. Tämä virke voi tuntua iskulta suoraan palleaan, mutta eihän siinä muuta osaa kuin ihailia Berliniä. Tämän lisäksi Berlinin taito novellistina tulee esiin hänen tavassaan sisällyttää paljon lyhyeenkin tekstiin. Toisinaan Berlin tuntuu jaarittelevan, mutta lopulta hän osaa kiteyttää kaiken yhteen. Berlin käyttää taitavasti kehyskertomuksia, kuten kokoelman viimeisessä novellissa *Kotiinpaluu*.

Kuolema on monissa novelleissa läsnä, varsinkin novelleissa, joissa keskiössä on kuoleva Sally. Kokoelman lopussa kuolemaa käsitellään kaikkein konkreettisemmin novellissa *Odota hetki*. Berlin näyttää miltä tuntuu, kun läheiset ympäriltä kuolevat: ”Aika pysähtyy, kun ihminen kuolee. Kuolevan aika tietysti pysähtyy, kenties – mutta surevien omaisten aika poukkoilee, holtittomasti.” Toisen kuoleman jälkeen oma elämä ei enää tunnu todelliselta:

Pahinta on, että kun sitä lopulta palaa tavalliseen elämään, kaikki arkielämän rutiinit, päivän kiinnekohdat, tuntuvat järjettömiltä valheilta. Joka ainut niistä on epäilyttävä temppu, jolla meidät yritetään narrata uneen, tuudittaa takaisin ajan tyyneen säälimättömyyteen.

Berlin on todella osannut ammentaa tarinoihinsa ideoita omasta elämästään, niin että toisinaan täytyy muistuttaa itseään ettei kaikki ole tapahtunut niin kuin Berlin sen kirjoittaa. Omakohtaisuus tekee novelleista uskottavampia ja vaikuttavampia.

Lucia Berlin: *Siivoojan käsikirja 2: Tanssia ruusuilla ja muita kertomuksia* (A Manual for Cleaning Women: Selected Stories) Suom. Kristiina Drews. Aula & Co, 2018, 291 s.

Saara Savolainen on kirjallisuuden opiskelija Jyväskylän yliopistosta